

Dz.U. 1950 nr 50 poz. 458**USTAWA¹
z dnia 28 października 1950 r.****o zawodzie lekarza****Art. 1.**

Wykonywanie zawodu lekarza obejmuje rozpoznawanie, leczenie i zapobieganie chorobom, a także wydawanie orzeczeń lekarskich.

Art. 2.

Prawo wykonywania zawodu lekarza może uzyskać obywatel polski, który:

- 1) ukończył studia lekarskie w polskiej szkole akademickiej bądź uzyskał w innym państwie wykształcenie, uznane w Polsce za równorzędne,
- 2) nie jest ubezwłasnowolniony.

Art. 3.

1. Cudzoziemcowi, który wykonywał zawód lekarza za granicą na podstawie tam obowiązujących przepisów lub spełnia warunki określone w art. 2 pkt 1 i 2, Minister Zdrowia i Opieki Społecznej w uzgodnieniu z Naczelną Radą Lekarską może zezwolić na wykonywanie tego zawodu oraz zatrudnienie w zakładach społecznych służby zdrowia na zasadach określonych w zezwoleniu.
2. Osoba określona w ust. 1, której wydano zezwolenie na wykonywanie zawodu lekarza, zostaje wpisana do rejestru lekarzy okręgowej izby lekarskiej terenowo właściwej ze względu na miejsce wykonywania zawodu i podlega przepisom o izbach lekarskich, z wyjątkiem korzystania z biernego prawa wyborczego.

Art. 4.

1. Przed rozpoczęciem wykonywania zawodu lekarz obowiązany jest przedstawić okręgowej radzie lekarskiej, na którego obszarze zamierza wykonywać zawód, dowody posiadania warunków określonych w art. 2 bądź art. 3 ust. 1.
2. Na podstawie przedstawionych dowodów okręgowa rada lekarska wydaje lekarzowi zaświadczenie o prawie wykonywania zawodu.
3. Lekarz, który zgłosił zamiar wykonywania zawodu po upływie pięciu lat od ukończenia studiów lekarskich lub który przerwał wykonywanie zawodu na okres dłuższy niż pięć lat, może być zobowiązany przez okręgową radę lekarską do uprzedniego odbycia przeszkolenia. Program i zasady przeszkolenia ustala okręgowa rada lekarska.

Art. 5.

1. Zaświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 2, uprawnia lekarza do wykonywania zawodu w zakładach społecznych służby zdrowia oraz w zakładach leczniczych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego:

- 1) pod kierownictwem lekarza, uprawnionego do samodzielnego wykonywania zawodu - przez okres jednego roku od podjęcia pracy po uzyskaniu zaświadczenie oraz
 - 2) samodzielnie - po upływie roku wykonywania zawodu w sposób określony w pkt 1.
2. Minister Zdrowia w przypadkach uzasadnionych może zezwolić lekarzowi na samodzielne wykonywanie zawodu przed upływem roku od uzyskania zaświadczenie.

²**Art. 7.**

Lekarze, nie posiadający prawa wykonywania zawodu lekarza w Polsce, ale posiadający to prawo w innym państwie, mogą brać udział w naradach lekarskich, na które zostali zaproszeni przez lekarzy, posiadających prawo wykonywania zawodu w Polsce, i wykonywać zabiegi, których potrzeba wykonania wynika z narad.

Art. 8.

1. Lekarza posiadającego prawo wykonywania zawodu, u którego ujawniono niedostateczne przygotowanie zawodowe, okręgowa rada lekarska może zobowiązać do odbycia przeszkołenia uzupełniającego pod rygorem utraty prawa do wykonywania zawodu.
2. Program i zasady przeszkołenia, o którym mowa w ust. 1, ustala okręgowa rada lekarska.

Art. 9.

1. Lekarz ujawniający niezdolność do wykonywania zawodu, wywołaną chorobą psychiczną, narkomanią, alkoholizmem, niedołectwem lub kalectwem, może być pozbawiony przez okręgową radę lekarską prawa wykonywania zawodu na stałe bądź na okres trwania niezdolności na podstawie orzeczenia specjalnej komisji.
2. W przypadku gdy lekarz odmawia poddania się badaniu przez komisję, o której mowa w ust. 1, lub gdy okręgowa rada lekarska na podstawie wyników postępowania wyjaśniającego uzna, że dalsze wykonywanie zawodu przez lekarza grozi niebezpieczeństwem dla osób przez niego leczonych - okręgowa rada lekarska może zawieść lekarza w prawie wykonywania zawodu.
3. Postępowanie w sprawach pozbawienia prawa wykonywania zawodu jest poufne.
4. Szczegółowe zasady i tryb postępowania w sprawach dotyczących pozbawienia prawa wykonywania zawodu ustali Minister Zdrowia i Opieki Społecznej po zasięgnięciu opinii Naczelnego Rady Lekarskiej.

Art. 10.

Lekarzowi, wykonującemu zawód, wolno używać przysługujących mu tytułów i stopni naukowych; jednak nie wolno mu używać tytułów, mogących wprowadzić w błąd co do jego szczególnych kwalifikacji zawodowych.

Art. 11.

1. Za lekarza specjalistę może być uznany lekarz, posiadający wybitną znajomość teoretyczną i praktyczną określonej dziedziny medycyny bądź jej poszczególnych działów.
2. Minister Zdrowia określi zasady i tryb uznawania lekarza za lekarza specjalistę.

Art. 12.

Lekarz, posiadający prawo wykonywania zawodu, obowiązany jest udzielić pomocy lekarskiej w każdym

przypadku, gdy zwłoka w jej udzieleniu mogłaby spowodować utratę życia lub kalectwo, chyba że w danym przypadku praktycznie możliwe jest niezwłoczne uzyskanie pomocy lekarskiej, udzielanej przez stację pogotowia ratunkowego, bądź inną instytucję, przeznaczoną do udzielania pomocy lekarskiej w przypadkach nie cierpiących zwłoki.

Art. 13.

Niezależnie od obowiązków, przewidzianych w przepisach szczególnych, lekarz posiadający prawo wykonywania zawodu obowiązany jest:

- 1) na podstawie nakazu prezydium powiatowej rady narodowej brać udział w pracach komisji rejestracyjnych i poborowych,
- 2) zawiadomić w ciągu 24 godzin władze powołane do ścigania przestępstw, przewodniczącego prezydium gminnej rady narodowej lub sołtysa o każdym przypadku zabójstwa, ciężkiego uszkodzenia ciała, samobójstwa lub zatrucia oraz pozostającego w związku z przestępstwem lekkiego uszkodzenia ciała, gdy powiązał o tych przypadkach wiadomość przy wykonywaniu zawodu.

Art. 14.

1. Lekarz obowiązany jest do zachowania w tajemnicy wszystkiego, o czym poweźmie wiadomość w związku z wykonywaniem zawodu.

2. Od obowiązku zachowania tajemnicy lekarz jest zwolniony w przypadkach:

- 1) gdy z mocy szczególnych przepisów jest obowiązany donieść władzom o określonych okolicznościach,
- 2) gdy osoba korzystająca z pomocy lekarza lub jej prawny zastępca zezwolą na ujawnienie tajemnicy,
- 3) gdy zachowanie tajemnicy może spowodować istotne niebezpieczeństwo dla życia i zdrowia osoby leczonej lub dla otoczenia,
- 4) gdy jest obowiązany donieść uprawnionej władzy, urzędowi lub instytucji prawa publicznego o wyniku badania lekarskiego, przeprowadzonego na ich żądanie.

Art. 15.

1. Lekarz może dokonać zabiegu operacyjnego wyłącznie w zakładzie leczniczym.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy:

- 1) zabiegów prostych, których wykaz ustali Minister Zdrowia,
- 2) przypadków, gdy niewykonanie natychmiastowe zabiegu zagraża utratą życia lub ważnego organu ciała,
- 3) zabiegów dokonywanych w ramach wojskowej służby zdrowia.

³**Art. 17.**

1. Dokonanie zabiegu operacyjnego wymaga zgody chorego, jeżeli zaś chodzi o małoletnich i osoby dotknięte chorobą psychiczną lub niedorozwojem psychicznym - zgody ustawowego przedstawiciela bądź faktycznego opiekuna.

2. Przepis ust. 1 nie stosuje się w przypadku, gdy chory jest nieprzytomny bądź niemożliwe jest porozumienie się z jego ustawowym przedstawicielem (faktycznym opiekunem), a zwłoka w wykonaniu zabiegu może spowodować ujemne następstwa. W tym przypadku lekarz obowiązany jest zasięgnąć opinii drugiego lekarza. Jeżeli zasięgnięcie opinii jest niemożliwe lub połączone ze znacznymi trudnościami, lekarz może

dokonać zabiegu sam, o czym powinien uczynić wzmiankę w karcie operacyjnej.

Art. 18.

1. Lekarz może zapisywać leki jedynie w formie recepty i tylko te, które są dopuszczone do obrotu.
2. Sposób wystawiania recept ustali Minister Zdrowia.

Art. 19.

1. Lekarz nie może sprzedawać leków.
2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w przypadkach, gdy lekarz dostarcza choremu leku, niezbędnego w związku z udzieleniem pomocy w nagłym przypadku.

Art. 20.

1. Lekarz może wydać świadectwo o stanie zdrowia lub świadectwo zgonu wyłącznie na podstawie uprzedniego badania, dokonanego osobiście.
2. Świadectwo, wydane przez lekarza w związku z wykonywaniem zawodu poza społecznymi zakładami służby zdrowia, powinno zawierać:
 - 1) imię, nazwisko, wiek, miejsce zamieszkania i sposób stwierdzenia tożsamości osoby badanej,
 - 2) cel wydania świadectwa i wzmiankę, na czyje ręce świadectwo zostało wydane,
 - 3) rozpoznanie choroby oraz datę badania.
3. Rozpoznanie choroby (ust. 2 pkt 3) może być opuszczone, jeżeli ze względu na cel wydania świadectwa nie jest to konieczne, bądź jeżeli umieszczenie rozpoznania stanowiłoby naruszenie tajemnicy zawodowej.

Art. 21.

Minister Zdrowia ustali w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady wykonywania przez lekarzy zawodu poza zakładami społecznymi służby zdrowia, a w szczególności:

- 1) sposób ogłaszenia się,
- 2) warunki jakim powinno odpowiadać pomieszczenie, w którym lekarz wykonuje czynności, określone w art. 1,
- 3) zasady pobierania i wysokość honorariów.

Art. 22.

Lekarz, wykonujący zawód poza społecznymi zakładami służby zdrowia, może odstąpić od leczenia chorego według własnego uznania, zawiadamiając o tym chorego lub osobę faktycznie opiekującą się chorym. Nie dotyczy to jednak przypadków, określonych w art. 12.

Art. 23.

Lekarze, posiadający prawo wykonywania praktyki lekarskiej w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, są uprawnieni do samodzielnego wykonywania zawodu (art. 5 ust. 1 pkt 2).

Art. 24.

1. Lekarz, który uzyskał zaświadczenie o prawie wykonywania zawodu po wejściu w życie niniejszej ustawy, a nie podlega ustawie z dnia 7 marca 1950 r. o planowym zatrudnieniu absolwentów średnich szkół zawodowych oraz szkół wyższych (Dz.U. R.P. Nr 10, poz. 106), obowiązany jest przez okres dwóch lat do pracy w zakładach społecznych służby zdrowia, wskazanych w skierowaniu, wydanym przez prezydium wojewódzkiej rady narodowej.
2. Przy wydawaniu skierowania uwzględnia się w miarę możliwości życzenia lekarza co do rodzaju i miejsca pracy oraz inne okoliczności, mające znaczenie społeczne lub osobiste.
3. Z lekarzem, skierowanym przez prezydium wojewódzkiej rady narodowej, zakład obowiązany jest zawrzeć niezwłocznie umowę.
4. Lekarzowi, zatrudnionemu na podstawie skierowania, określonego w ust. 1, w innej miejscowości niż dotychczasowe jego miejsce zamieszkania, zakład pracy obowiązany jest zapewnić mieszkanie. W miejscowościach, w których wprowadzono publiczną gospodarkę lokalami, władze kwaterunkowe na wniosek zakładu obowiązane są lekarzowi dostarczyć odpowiedniego mieszkania na równi z absolwentami, zatrudnionymi na podstawie ustawy, powołanej w ust. 1.
5. Lekarzowi, zatrudnionemu na podstawie skierowania, przewidzianego w ust. 2, w innej miejscowości niż dotychczasowe jego miejsce zamieszkania, przysługuje zwrot kosztów przesiedlenia według zasad, ustalonych na podstawie art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 28 października 1948 r. o społecznych zakładach służby zdrowia i planowej gospodarce w służbie zdrowia oraz zasiłek osiedleńczy w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia, przysługującego lekarzowi na podstawie zawartej umowy. Zasiłek ten wypłaca zakład, do którego lekarz został skierowany.
6. Minister Zdrowia ustali szczegółowy tryb kierowania lekarza do pracy oraz przypadki, w jakich może nastąpić odroczenie obowiązku podjęcia pracy przez lekarza.

Art. 25.

Kierownikowi zakładu nie wolno zatrudniać lekarza, podlegającego przepisom art. 24, bez skierowania (art. 24 ust. 2), a umowa zawarta z takim lekarzem jest nieważna, chyba że lekarz uzyskał odroczenie (art. 24 ust. 6).

Art. 26.

1. Kto wykonuje czynności, określone w art. 1, nie posiadając do tego prawa na podstawie niniejszej ustawy bądź innych przepisów - podlega karze aresztu do sześciu miesięcy i grzywny lub jednej z tych kar.
2. Lekarz, posiadający prawo wykonywania zawodu, który nie wypełnia obowiązków, przewidzianych w art. 12 - podlega karze aresztu do trzech miesięcy i grzywny do 250.000 zł lub jednej z tych kar.
3. Kto, wzywając lekarza do udzielenia pomocy, świadomie wprowadza go w błąd co do okoliczności, uzasadniających żądanie pomocy lekarskiej w nagłym przypadku na podstawie art. 12 - podlega karze grzywny do 100.000 zł.
- ⁴5. Lekarz, naruszający inne przepisy niniejszej ustawy - podlega karze grzywny do 100.000 zł.
6. Kto w zamiarze osiągnięcia korzyści dla siebie lub dla lekarza rozpowszechnia w jakikolwiek sposób wiadomości, mające na celu jego reklamę w związku z wykonywaniem zawodu poza zakładami społecznymi służby zdrowia - podlega karze grzywny do 50.000 zł.
7. W sprawach, określonych w ust. 2-5, orzeka się w trybie postępowania karno-administracyjnego.

⁵ **Art. 28.**

1. Uchyla się rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 25 września 1932 r. o wykonywaniu praktyki lekarskiej (Dz.U.R.P. z 1932 r. Nr 81, poz. 712, z 1946 r. Nr 23, poz. 150 i z 1948 r. Nr 55, poz. 434).
2. Do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie niniejszej ustawy zachowują moc obowiązującą przepisy, wydane na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 25 września 1932 r., o ile nie są sprzeczne z niniejszą ustawą.

Art. 29.

Wykonanie ustawy porucza się Ministrowi Zdrowia.

Art. 30.

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Opracowano na podstawie: Dz.U. z 1950 r. Nr 50, poz. 458, Nr 53, poz. 489, z 1956 r. Nr 12, poz. 61, z 1989 r. Nr 30, poz. 158;

z 1993 r. Nr 17, poz. 78

^art. 6 - skreślony

^art. 16 skreślony

^ust. 4 skreślony

^art. 27 skreślony